

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE
URED ZASTUPNIKA REPUBLIKE HRVATSKE
PRED EUROPSKIM SUDOM ZA LJUDSKA PRAVA
Zagreb, 25. kolovoza 2020.

Analiza odluke

Butijer protiv Hrvatske
br. zahtjeva 21126/13
odluka o nedopuštenosti

članak 1. Protokola br. 1 uz Konvenciju – zaštita vlasništva članak 6. Konvencije – pravo na pošteno suđenje

Podnositelju zahtjeva nije nametnut prekomjeran individualni teret kada mu je naloženo i vraćanje imovinske koristi stečene kaznenim djelom i naknada štete uzrokovane počinjenjem istog kaznenog djela

Odbor Europskog suda za ljudska prava (dalje: Europski sud) 28. travnja 2020. donio je odluku kojom je podnositeljev zahtjev proglasio očigledno neosnovanim.

Podnositelj zahtjeva optužen je za više kaznenih djela (primanje mita, prijevara, protuzakonito posredovanje, nadripisarstvo i iznuda). U rujnu 1986. Vrhovni sud SR Hrvatske je preinačio prvostupanjsku presudu i osudio podnositelja na deset godina zatvora, izrekao mu novčanu kaznu u iznosu od 200.000 jugoslavenskih dinara, te mu oduzeo imovinsku korist stečenu kaznenim djelima. Oštećenik u kaznenom postupku, g. M.Š, upućen je u pranicu radi ostvarivanja svog imovinskopravnog zahtjeva u iznosu od 30.000 njemačkih maraka. Republika Hrvatska je podnijela prijedlog za ovrhu ove presude, zahtijevajući isplatu novčane kazne kao i imovinske koristi stečene kaznenim djelom (uključujući iznos od 30.000 DEM). Ovrha je najprije pokušana na nekretnini ovršenika, međutim kako se nije moglo utvrditi je li ovršenik suvlasnik nekretnine koja je bila predmet ovrhe, Republika Hrvatska je 2011. godine odustala od ovog prijedloga te zatražila promjenu predmeta i sredstva ovrhe na mirovinu ovršenika. Domaći sud je ovaj prijedlog smatrao novim prijedlogom za ovrhu te ga je stoga odbacio jer je bio podnesen izvan roka, odnosno više od 10 godina nakon pravomoćnosti presude Vrhovnog suda. U međuvremenu, je oštećenik pokrenuo parnični postupak radi naknade štete u iznosu od 30.000 DEM koju je pretrpio zbog kaznenog djela prijevare koje je počinio podnositelj zahtjeva. Podnositelj je prigovorio da je navedeni dug već podmiren u ovršnom postupku koji je pokrenula Republika Hrvatska te da bi oštećenik trebao zatražiti isplatu ovog iznosa od države. Domaći sud je prihvatio tužbeni zahtjev oštećenika, a revizija i ustavna tužba podnositelja zahtjeva protiv ove odluke su odbijene. U naknadnom ovršnom postupku na novčanim sredstvima i mirovini ovršenika, oštećenik je djelomično podmirio svoju tražbinu, a postupak je obustavljen zbog nedovoljnih sredstava na bankovnom računu podnositelja zahtjeva i jer je podnositelj prestao primati mirovinu.

U svom zahtjevu Europskom sudu podnositelj je isticao da mu je povrijeđeno pravo na pošteno suđenje i pravo na mirno uživanje vlasništva jer mu je naloženo dva puta platiti isti

dug – jednom državi kao imovinsku korist stečenu kaznenim djelom, a drugi puta oštećeniku kao naknadu štete uzrokovane kaznenim djelom. Podnositelj je također prigovarao nerazumno dugom trajanju domaćih postupaka te za njega nepovoljnom ishodu parničnih postupaka.

Europski sud je utvrdio da je miješanje u podnositeljevo pravo vlasništva bilo utemeljeno na dostupnom i predvidivom zakonodavstvu. Domaći sudovi su navedeno zakonodavstvo primijenili i tumačili na način koji nije bio niti proizvoljan niti očigledno nerazuman. Europski sud je ponovio svoje stajalište utvrđeno u ranijoj sudskoj praksi, prema kojem je tumačenje i primjena domaćeg prava u prvom redu na nacionalnim vlastima, posebice sudovima, a osobito kada se radi, kao što je ovdje slučaj, o složenim pitanjima tumačenja domaćeg prava. Osim ako je tumačenje proizvoljno ili očigledno nerazumno, uloga Europskog suda je ograničena na utvrđivanje jesu li učinci tog tumačenja u skladu s Konvencijom (*Radomilja i drugi protiv Hrvatske* [VV], stavak 149.). Nadalje, Europski sud je zaključio da je miješanje imalo legitimni cilj zaštite žrtava kaznenih djela i njihovog prava na naknadu za pretrpljenu štetu.

Glede proporcionalnosti miješanja, Europski sud je utvrdio da podnositelju nije nametnut prekomjeren individualni teret. Naime, čak i ako se prihvati tvrdnja da mu je naloženo dva puta platiti isti dug u iznosu od 30.000 DEM (prvo državi, a potom oštećeniku), ne može se reći da je došlo do povrede članka 1. Protokola br. 1 jer ovrha na kraju nije u potpunosti provedena. Naime, Europski sud je podsjetio da je u ovršnom postupku koji je pokrenula Republika Hrvatska, s ciljem utvrđenja je li podnositeljev dug podmiren u cijelosti ili samo djelomično, provedeno financijsko vještačenje. Vještak je utvrdio da dug nije u cijelosti podimiren (preciznije dio duga u iznosu od 45.9 milijuna lira i 30.000 maraka). Ovaj ovršni postupak je na kraju obustavljen zbog procesnih razloga, točnije zbog podnošenja novog prijedloga za ovrhu izvan roka. Drugi ovršni postupak, pokrenut radi izvršenja presude kojom je prihvaćen oštećenikov tužbeni zahtjev za naknadu štete uzrokovane kaznenim djelom, također je obustavljen prije nego je dug u cijelosti podmiren.

Slijedom navedenog, Europski sud je utvrdio da podnositelj zahtjeva nije dokazao da je dug u iznosu od 30.000 DEM platio dva puta. Stoga se ne može reći da mu je nametnut prekomjeren individualni teret i zato je njegov zahtjev odbijen kao očigledno neosnovan.

Što se tiče podnositeljevog prigovora da je duljina postupka bila prekomjerna, Europski sud je utvrdio da podnositelj nije iskoristio niti jedan od pravnih lijekova koje je taj sud prepoznao kao učinkovite. Naime, podnositelj nije podnio zahtjev za zaštitu prava na suđenje u razumnom roku niti je prigovorio duljini postupka u svojoj ustavnoj tužbi. Osim toga, sam postupak pred Ustavnim sudom trajao je dvije godine što se ne može smatrati prekomjernim. Stoga je ovaj podnositeljev prigovor odbacio zbog neiscrpljivanja domaćih pravnih sredstava i zbog očigledne neosnovanosti.

Na kraju, podnositelj zahtjeva je prigovarao tumačenju domaćih zakona od strane domaćih sudova i za njega nepovoljnom ishodu koji je time rezultirao. Međutim, podnositelj nije prigovarao nikakvim drugim aspektima poštenog suđenja. Europski sud je ustanovio da je podnositelj imao mogućnost iznijeti sve svoje tvrdnje pred domaćim sudovima koji su poštivali jamstva iz članka 6. Konvencije, te su odgovorili na podnositeljeve tvrdnje na način koji nije bio niti proizvoljan niti očigledno nerazuman. Stoga je i ovaj podnositeljev prigovor odbačen kao očigledno neosnovan.

Ovu analizu izradio je Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava. Analiza ne predstavlja službeni dokument Europskog suda za ljudska prava te nije obvezujuća za taj Sud.

© 2020. Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskom sudom za ljudska prava